

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Țurcan Anatolie și Timofti Vladimir,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului mixt penal, civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Cahul din 04 martie 2019, în cauza penală în privința lui

Didilică Mihail XXXXX, născut la XXXXX
originar și domiciliat în s. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.06.2018 - 05.11.2018;

Instanța de apel: 22.11.2018 - 04.03.2019;

Instanța de recurs: 02.06.2021 – 13.10.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 05 noiembrie 2018, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Didilică Mihail, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.188 alin.(2) lit. b), d) și f) Cod penal, la 5 ani și 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art.208 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 5 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

S-a respins solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciar în sumă de 1 707 lei, ca fiind neîntemeiată.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Bădărău Victor, în privința căruia hotărârile judecătorești cu recurs ordinar nu se contestă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *in fapt* că, Didilică Mihail printr-o înțelegere prealabilă cu Bădărău Victor și minorul Didilică Dumitru, anul nașterii XXXXX despre care cunoștea cu certitudine că este minor și nu a împlinit

vârsta de 18 ani l-a atras la săvârșirea infracțiunii și în seara zilei de 22 aprilie 2018 spre 23 aprilie 2018 având o intenție unică de a sustrage în mod deschis bunurile altei persoane, au pătruns în sediul fabricii de vin situată în satul XXXXX raionul XXXXX unde i-au aplicat mai multe lovituri cu picioarele pe diferite părți ale corpului paznicului Grosu Gheorghe cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.XXXXX din XXXXX leziuni corporale sub formă de traumă contuză a toracelui manifestată prin fractura coastelor VIII-IX pe stânga cu emfizem subcutanat a hemitoracelui stâng, excoriație a regiunii fronto-temporale bilateral, creasta nasului, ambele pavilioane ale urechilor, obrazul stâng, bărbie, echimoză în jurul ambilor ochi cu trecere pe nas forma ochelarilor, hemoragie totală în sclera ochiului drept și unghiul lateral a ochiului stâng, tumefiere și echimoză a nasului, tumefiere și echimoză a ambelor pavilioane a urechilor, echimoză pe umărul stâng suprafața anterioară, excoriații pe ambele regiuni scapulare și lombare stângi în jur echimoze ce se califică ca leziuni corporale medii și în mod deschis au sustras 40 litri de motorină la prețul de 15.47 lei, un acumulator de model „6CT-190” la prețul 3 250 lei, un acumulator de model „6CT-80” la prețul de 1 490 lei din utilajul tehnic ce aparține SA „Drumuri Cahul” filiala Cantemir, un set de chei la prețul de 2 000 lei și două bidoane cu volumul de 25 litri la prețul de 25 lei fiecare ce aparțineau lui Avram Filimon din s. Cociulia r. Cantemir, prin ce părților vătămate le-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 7 408 lei.

Pe baza stării de fapt, confirmată de probele administrate, instanța de judecată a reținut în drept, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), d) și f) Cod penal, individualizată prin - *„Tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate săvârșită de mai multe persoane prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile”* și infracțiunea prevăzută la art.208 alin.(1) Cod penal, individualizată prin – *„Atragerea minorilor la săvârșirea infracțiunilor, de o persoană care a atins vârsta de 18 ani”*.

3. Avocatul Rusev Serghei în numele inculpatului, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, fiind aplicate prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.208 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 412,5 unități convenționale și în baza art.188 alin.(2) lit. b), d) și f) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 Cod penal, la o pedeapsă mai mică de 5 ani și executarea pedepsei penale să fie suspendată condiționată în baza art.90 Cod penal.

În motivarea cererii avocatul a invocat că, necătând la faptul că prima instanță a stabilit circumstanțele atenuante prevăzute la art.76 Cod penal, fără a stabili careva circumstanțe agravante, aceasta i-a aplicat sancțiunea într-un mod neobiectiv. Doar în cazul aplicării pedepsei pentru infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) Cod penal, pedeapsa i-a fost stabilită la limita minimă, iar în cazul stabilirii pedepsei pentru infracțiunea prevăzută de art.208 alin.(1) Cod penal de o categorie mai ușoară sub formă de amendă.

Prin urmare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.208 alin.(1) Cod penal, prima instanță urma să stabilească inculpatului o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 412,5 unități convenționale.

Totodată, ținând cont de toate circumstanțele și argumentările menționate mai sus, avocatul a considerat că, prima instanță la aplicarea pedepsei penale pentru infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) Cod penal, nu a apreciat și nu a luat în considerare comportamentul inculpatului în timpul și după comiterea infracțiunii, de scopul pe care l-a avut (au avut scopul comiterii unei sustrageri pe ascuns a bunurilor alte persoane și nu a unei tâlhării), de faptul că a săvârșit pentru prima oară o infracțiune și că la locul de trai se caracterizează pozitiv, vârsta fragedă pe care o are inculpatul, de faptul că a reparat integral prejudiciu material cauzat, a achitat tratamentul părții vătămate prin ce a înlăturat consecințele infracțiunii comise. Toate aceste argumente reprezintă circumstanțe excepționale ale cauzei care determină posibilitate aplicării față de Didilică Mihail a unei pedepse sub limita minimă stabilită de legea penală.

4. Prin decizia Colegiului mixt penal, civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Cahul din 04 martie 2019, apelul declarat a fost respins, cu menținerea sentinței fără modificări.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a menționat că este necesar din start de a invoca că, sentința primei instanțe a fost contestată în partea individualizării pedepsei inculpatului, nefiind contestată calificarea și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Totodată, instanța de apel, examinând materialele dosarului, ajunge la concluzia că prima instanță corect a stabilit aspectele de fapt și de drept ale cauzei, pronunțându-se corect asupra acțiunilor imputate inculpatului.

Cu trimitere la prevederile art.7, 61 și 75 Cod penal, instanța de apel a menționat că, luând în considerare caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, de persoana inculpatului, anterior a fost judecat, de faptul că potrivit cazierului contravențional al acestuia au fost intentate mai multe cauze contravenționale pentru acțiuni de huliganism nu prea grav, mai mult, în activitatea infracțională a atras și un minor, la fel, instanța de judecată a ținut cont și de urmările infracțiunilor, solicitând examinarea cauzei în temeiul art.364¹ Cod de procedură penală, comportamentul acestuia până la comiterea faptei și după, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, ținând cont de faptul că pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, prima instanță corect a concluzionat că în privința inculpatului Didilică Mihail scopul pedepsei penale va fi atins doar cu aplicarea în privința acestuia a unei pedepse penale cu executare reală, or, faptul că acesta a recunoscut vinovăția integral pentru faptele incriminate și sincer s-a căit în cele săvârșite, nu constituie un temei de a aplica o pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendare așa cum a solicitat apărătorul în apelul declarat, or, aplicarea unei pedepse cu suspendare nu este nici rațională nici potrivită și necesară contextului dat.

Astfel, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond corect a determinat felul, măsura de pedeapsă, ținând cont de faptul că, cauza a fost

examinată în procedura simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, infracțiunea comisă face parte din categoria celor grave, de persoana vinovatului Didilică Mihail, stabilindu-i într-un final pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

De asemenea, instanța de apel a susținut părerea primei instanțe și anume că, în cauză penală nu au fost constatate circumstanțe excepționale în privința lui Didilică Mihail pentru a-i putea aplica ultimului o pedeapsă mai blândă sau una sub limita minimă, dat fiind faptul că, potrivit cazierului contravențional al inculpatului ultimul nu este la prima abatere, la săvârșirea faptelor incriminate a atras și un minor, mai mult, acesta într-un final s-a eschivat de la prezentarea în fața instanței de judecată motiv pentru care a și fost dispusă anunțarea acestuia în căutare, fapt care denotă că inculpatul Didilică Mihail nu întrunește în totalitate condițiile stipulate de art.79 Cod penal pentru a beneficia de prevederile acestuia, respectiv, just instanța de judecată a constatat că în privința lui Didilică Mihail, nu se poate de aplicat prevederile art.79 Cod penal, respectiv fiind imposibil de aplicat și prevederile art.90 Cod penal, or, cele relatate și constatate de instanța de fond cât și cea de apel, confirmă acest fapt.

5. Avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat repunerea în termen a recursului, casarea totală a deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă achitarea inculpatului, din motiv că faptele nu au fost săvârșite de inculpat și în acțiunile lui nu sunt elementele consecutive a infracțiunilor imputate.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, inculpatul Didilică Mihail, nu a înțeles conținutul și consecințele expuse în cererea privind solicitarea examinării cauzei penale în procedură simplificată și nu i s-a explicat drepturile și efectele acceptării examinării cauzei în procedură simplificată, fiind dus în eroare cu conținutul așa numitei cereri privind solicitarea examinării cauzei în procedură simplificată.

Mai mult, deși instanța de fond a dispus prin încheierea protocolară din 29.10.2018 examinarea cauzei penale în procedură simplificată, nu a respectat procedura de întocmire a cererii prin care a fost solicitată examinarea în procedură simplificată și nu a examinat sub toate aspectele această cerere, fapt inadmisibil.

Referitor la repunerea în termen a recursului, la acest capitol a menționat că, cauza penală în instanța de apel a fost examinată în lipsa inculpatului Didilică Mihail, care nu a fost adus la cunoștință cu decizia Curții de Apel Cahul, iar avocatul care a participat la examinarea cauzei în apel nu avea împuternicirile necesare prevăzute de legea pentru a contesta decizia instanței de apel cu recurs.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursul declarat de partea apărării, menționând că acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat

inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că, recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art.230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat decizia motivată la 04 aprilie 2018, în absența părților, astfel părților care nu s-au prezentat în ședința de judecată le-a fost expediată copia deciziei (f.d.252, vol. I).

Deci, hotărârea atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 04 aprilie 2018, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 05 mai 2018.

Conform art.231 alin.(2), (3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului. La calcularea termenelor nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Așadar, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să decurgă din 05 aprilie 2018 de la pronunțarea deciziei integrale, ultima zi pentru declararea recursului fiind 05 mai 2018, iar recursul ordinar declarat de inculpat a fost depus la 14 mai 2021 (conform ștampilei de pe recurs), prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

Referitor la alegațiile recurentului precum că, *avocatul care a participat la examinarea cauzei în apel nu avea împuternicirile necesare prevăzute de legea pentru a contesta decizia instanței de apel cu recurs*, Colegiul penal menționează că acestea sunt neîntemeiate, deoarece acordare împuternicirilor avocatului și depunerea în termen a recursului este imputată inculpatului care nu s-a folosit cu diligență de drepturile sale procesuale, nu a încercat într-un mod efectiv să se intereseze de soarta procesului penal în care era vizat și pe care l-a abandonat fiind

anunțat în căutare.

În acest context, instanța de recurs dispune inadmisibilitatea recursului ca fiind tardiv și nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărârii adoptate.

Astfel, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.art.422, 432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului mixt penal, civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Cahul din 04 martie 2019, în cauza penală în privința lui Didilică Mihail XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 noiembrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir